

Locuința Redactorului
și
Cancelaria Redacției
și
Strat'a Morarilor Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii.”
Articlii ramisi și nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diarnhalu politicu, literariu, comercialu și economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a și Dominec'a.

Pretiala de Prezumcrațiune
Pre-trei luni . . . 3 fl. v. n.
Pre-sise lună . . . 6 „ „ „
Pre-anul întregu . . . 12 „ „ „

Pentru Remența:
pre-an, întregu 40 Lei n. = 16 fl. v. n.
„ 6 luni . . . 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 „ . . . 10 „ „ = 4 „ „ „

Pentru Inserțiuni:
10 cr. de linia, și 30 cr. taps'a tim-
brala pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costă 10 cr.

Jean-Jacques d'in anulu 1868.

Nu me potu conteni să nu facu și eu
nesse observări la desbaterile proiectelor
de lege pentru organizarea ju-
diciului și denumirea judecătorilor.
Anumitu dlu ministru de justitia, dîce: că leg-
lativă d'in anulu 1848 au avu-
tă înaintea ochiloru doue
puncte de vedere, cari se
spriginiau unulu pre altulu,
adeca: a recascigă esisten-
țița de stat a natiunei,
perduta la Mohaci, apoi
alu doile punctu a stra-
formă radicalu sistemulu
guvernamentulu d'in tre-
tatu, a depune frênele gu-
vernulu țierei în astu-felu
de mani, a caroru miscare
și activitate sê le condu-
ca în sași natiunea, a ca-
roru isvoru și momentu
este vointița natiunii. Ni-
cicu mai dreptu, mai modernu,
mai exactu, de cătu aceste
cuvinte subline exprimate de
dl. Ministru, se vede, că au
esitu d'in midilocu poporulu,
și vorbesce limbagiulu
poporulu, adeca: „le genre
humain avait perdu ses
titres; Jean-Jacques Rousseau
les a retrouvés.” Aceste se
potu dîce de legelativă d'in
an. 1848, că genulu
omenescu conglomeratu
pre tempulu catastrofei
de la Mohaci d'in feudalității
magiari, romani, croati,
sloveni, și slovaci, per-
dendu-si esistențița statulu
la Mohaci, și inse titlurile
loru, prerogativele loru
nobilitare și drepturile
loru politice, pentru-
că pre aceste le-au avutu
și dupa catastrofa de la
Mohaci) și că genulu
omenescu (gintea m.)
magiaru n'avendu neci o
data neci titluri neci
drepturi politice, legelati-
vă d'in an. 1848 au
recascigatu și esisten-
țița statulu perduta de
feudalisti, și au aflatu
și titlurile și drepturile
politice numai singuru
singurelu pentru poporulu
magiaru.

D'apoi unde-su esistențița
statulu romanu, titlurile
și drepturile politice a
le genulu (gintei) roman-
escu, pentru-ca pre
tempulu Mohaciului
esistențița statulu au
constituitu-o și feudalității
romani, era poporulu
romanu de la descălecare
lui în Dacia au avutu
deja titluri și drepturi
politice elu au fostu
„civis romanus,” și ca
atare aceste atribute
omenesce le au practisa-
te au exercitatu în
decursulu seclorulu
pana la venirea
magiarilor, pana la
catastrofa de la
Esculeu, pana la
pacea încheiată cu
Menumortu, pana la
aragerea lui Clodiu,
pana la aflun-
țița „Uniu ne a celoru
trei natiuni,” aceste
tote sunt fapte, cari
nu se potu nega, și
asiè usioru ignoră.

Legelativă din an. 1848
au recascigat numai
esistențița statulu
magiaru, și suveranitatea
natiunii magiare, adeca
Jean-Jacques-ulu
modernu d'in an. 1848
au abolit sistemulu
guvernării feudalistice
d'in trecut, și bine au
și facutu, elu au
introducu sistemulu
guvernării parlamentariu

magiaru, depunendu frênele
guvernulu țierei singuru
numai în manile
magiarilor, a caroru
miscare și activitate sê
le conduca numai
singuru natiunea
magiara, a caroru
isvoru și momentu
(caderea) este
eschisivu vointița
magiara. Jean-
Jacques d'in an. 1848,
atunci, în epocă
cea memorabilă a
progresulu magiaru
au uitatu cu totulu
de noi romanii.
Esistențița statulu
romanu, suveranitatea
natiunei romane,
drepturile politice
și princiarie, aceste
tote, au ramas în
concediu. Acelu
Jean-Jacques d'in
anulu 1848 au
sciutu sê afla
titlurile și drepturile
politice pentru
neamulu magiaru,
inse pentru
neamulu romanu
nu le au sciutu
află neci de
cumu. Eca unde
jace nedreptatea,
derisivnea, și
ironița progresulu
legelativei d'in
anulu 1848.

Ansa la acêsta
observare mi au
datu, și discursurile
rostite de dl. dep.
Cucu, și Dr.
Hodosiu. Acești
deputati nu
trebuiau sê laude
sistemulu de
guvernare d'in
trecutu, trebuiau
sê dîca ministru-
lui de justitia,
forte bine! că
Jean Jacques d'in
anulu 1848, au
introducu
sistemulu de
guvernare
democraticu,
inse legelativă
d'in an. 1848
trebuia sê
asiedie frênele
guvernulu
țierei nu numai
în manile
magiarilor, ci și
în ale romanilor,
a caroru
miscare și
activitate sê
conducea și
natiunea
romana, a
caroru isvoru
și momentu
sê fia și
vointița
romana. Recuno-
semu cu
placere dle
ministru în
discursulu
d. vostre
principiele
cele mari
de deputatii
girondeni
espri-
mate în
conventulu
francesu. Si
acești
omeni au
voitu o
republica,
inse sub
conditiune
de a o
guvernă
numai ei
singuri
dupa
ideile și
interesele
clasei de
midilocu
literare,
cari-a și
girondeni
apartineau.
Ei inea
au propus
o constitu-
tiune
republicana,
dupa
chipulu
clasei de
midilocu,
înaintea
cari-a sê
evaneze
craina
regatulu
eclesial, și
aristocra-
tița. Acești
girondeni
au
separatu
în
cugetările
loru
pre
plebea
de
câtra
natiune,
Servindu-
se de un'a,
ei
cugetau
a se
intari
în
contr'a
celeilalte.
Acești
omeni
s'au
resignatu
a
fabrică
cutitulu,
în-
aintea
cari-a
capetele
loru
au
trebuitu
sê
se
inchine
și
sê
cada.

Deci și legelativă
d'in anulu 1848
au voitu a
 rumpe
cu
trecutu,
a
abolit
sistemulu
feudalistu,
și
a
introduce
menarcița
representativa,
inse
sub
conditiune
de
a
o
guvernă
numai
natiunea
magiara
dupa
ideile
și
interesele
ei.
Jean-
Jacques
d'in
an. 1848
inea
au
propus
o
constitu-
tiune
representativa,
inse
numai
dupa
chipulu
natiunii
magiare,
în-
aintea
cari-a
sê
se
umilesea
craina,
aristocra-
tița, tote
natiunile
nemagiare,
și
partea
de
d'in
colo
de
Lait'a
a
imperiu-
lui
austriacu.
Jean
Jacques
d'in
anulu
1848
au
separatu
în
cugetările
sale
pre
natiunea
magiara
de
câtra
natiunile
nemagiare,
servindu-
se
de
un'a,
elu
au
cugetatu
a
se
intari
în
contr'a
craina,
aristocra-
tiei, în
contr'a
natiuniloru
nemagiare,
în
contr'a
jumetă-
ții
d'in
imperiu-
lu
austriacu.
Deci
unde
au
is-
bitutu
legelativă
cu
Jean-
Jacques
alu
ei
d'in
an. 1848! au
isbitutu
la
bellum
civilu
la
catastrofa
de
la
Világos!
la
regimulu
germanu
absolutisticu
conglomeratu
d'in
tote
lapedaturele
neamuriloru
în-
cursu
d'in
tote
anghiurile
imperatiei
austriace!
la

forțele
radicate
de
acești
omeni,
în-
aintea
cari-a
capetele
cele
mai
ilustre
ale
natiunii
magiare
au
trebuitu
sê
se
inchine,
și
sê
devina
sugrumate:
la
subjugarea
formi-
dabila
a
Ungariei
și
a
provinciiloru
țienetó-
rie
de
coronă
lui
Stefanu!

Prea
laudatii
și
intrepidii
deputati
Cucu
și
dr.
Hodosiu
trebuiau
sê
dîca
dlu
ministru
de
justitia,
că
forte
bine!
ni
place
și
noue;
că
Dvostra
voiti
a
 rumpe
cu
trecutu,
dara
mai
antăiu
 rumpeți
cu
domnirea
absoluta
a
natiunii
magiare,
apoi
sê
voiti
a
organiza
țier'a
dupa
principiele
democratice,
a
asiedia
guvernarea
țierei
în
manile
natiunii,
inse
în
a
cari
natiuni?
D-
vostra
asiediatu
prin
proiectele
aceste
de
legi
guvernarea
țierei
numai
în
manile
natiunii
magiare.
Dvostra,
dle
ministre,
ar'
trebu
sê
fiti
penetrati
de
catastrofa
girondeniloru,
de
catastrofa
legelativei
și
a
Jean-
Jacques-
ulu
d'in
anulu
1848.
Mai
în-
ainte
de
organi-
zarea
țier'a,
dle
ministre!
ar'
fi
bine
sê
rumpi
totalu
și
radicalu
cu
domnirea
eschisiva
magiara,
ar'
trebu
sê
face
pre
natiunea
romana
inca
domnitoria,
suverana,
și
princiară,
că
numai
asiè
natiunea
nostra
romana
devine
inaccesibila
insultelor,
nedreptă-
țiloru
aruncate
de
natiunea
magiara,
numai
asiè
și
romanii
nostri
perfectiunati
și
culti-
vati, —
de
regimulu
presinte
inse
necon-
siderati, —
ar'
deveni
în
posesiunea
posturiloru
grase
și
vedute,
numai
asiè
ar'
deveni
și
Dta,
dle
ministre!
ne
insultatu
de
opu-
sițiunea
magiara.
Au
nu
ai
observatu
în
cu-
vintele
espri-
mate
de
d.
deputatu
Irányi,
alusiunea
la
seen'a
nefericită
alui
Robespierre.
Aici
în
acestu
locu,
dîce
Irányi:
au
sieditu
sacri-
ficatulu
Böszörményi,
unde
cu
acum
siedu.
Asiè
sitiranu-
lu
Robespierre
alungatu
fiindu
în
conventulu
natiunali
francescu
d'in
trunu
locu
în
altulu,
în
sfirsitu
se
asiedia
în
loculu
de
Robespierre
sacri-
ficatulu
Vergniaud,
inse
numai
de
câtu
striga
unu
deputatu
câtra
Robespierre:
depar-
tate
mei
scelerate!
de
acestu
locu
sacru,
aici
au
sieditu
Vergniaud,
pre
care
letu
fai
sacri-
ficatulu,
nute
te-
mitu,
că
umbră
lui
te
per-
secuteza.
Eca
unde
duce
domnirea
absoluta
a
unei
natiuni,
și
umilirea
altei
natiuni!
duce
acolo
câ
de
o
parte
neci
domnia-
vostra
nu
sunteti
cratiati
de
eg-
monița
magiara,
de
alta
parte
poterile
nostre
morali
remanu
totu
de-un'a
amorfite
și
ne-
considerate;
dec
dle
ministre
mai
în-
ainte
de
a
organiza
justitița,
duceti
în
deplinire
ceca,
ce
Jean-
Jacques-ulu
d'in
anulu
1848
inea
nu
au
dusu
în
deplinire
facia
nu
noi
romanii,
că
dora
nu
veti
dîce
că
esistențița
de
statu
o
face
numai
natiunea
magiara,
și
nu
și
cea
romana,
neci
dora
nu
veti
persista
în
acea
deductiune,
că
frênele
guvernării
țierei
sê
fia
asiediate
numai
în
manile
natiunii
magiare,
vindecati
morbulu
d'in
fundamentu,
cê-
ci
cur'a
superficială
fără
delaturarea
morbulu
radicalu
nu
duce
la
neci
unu
resultatu,
nu
duce
la
neci
o
mantiuntia,
recunos-

ceți
o
data
și
esistențița
statulu
romanu,
faceți
o
data,
ca
și
vointița
natiunii
romane
sê
intre
în
guvernulu
și
legelatiune!
asterneti
asiè-
dara,
dle
ministre!
unu
proiectu
de
lege,
care
d'in
fundulu
fundamentulu
sê
transformeze
Legea
Electorală.
Bolta
și
rê-
ulu
jace
în
legea
electorală,
pre
bas'a
cari-a
e
asiediată
camer'a
presinte,
siau
fostu
asiediată
camer'a
trecuta.
Compuncti-
o
asiè
lege
electorală,
prin
care
celu
putienu
una
suta
de
deputati
magiari
și
sasi
sê
se
inlocu-
se
cu
suta
de
deputati
romani.

Atunci,
cu
dreptu
cuventu
am
potê
dîce,
că
legelativă
d'in
anulu
1869
au
avutu
în-
aintea
ochiloru
doue
puncte
de
vedere,
cari
se
spriginesc
cu
unulu
pre
altulu,
adeca:
a
recascigă
esistențița
de
statu
a
natiunii
magiare,
și
a
natiunii
romane,
perduta
la
Mohaci
și
la
Világos,
aceste
doue
natiuni
se
spriginesc
cu
un'a
pre
altă,
ca
doua
natiuni
isolate
în
orientu;
apoi
alu
doile
punctu:
a
 rumpe
totalu
și
radicalu
cu
domnirea
absoluta
magiara,
a
depune
frênele
guvernulu
țierei
în
manile
natiunii
magiare
și
în
manile
natiunii
romane,
a
caroru
miscare
și
activitate
sê
le
conduce
și
natiunea
magiara
suverana
și
natiunea
romana
era
și
suverana,
a
caroru
isvoru
și
momentu
sunt
vointițele
acestoru
doue
natiuni
suverane.

Eca
adeverat'a
potere
a
guvernulu
socialu,
apertienetoriu
de
toti
era
nu
numai
de
unulu,
asiè
au
intielesu-o
(poterea)
și
Girondeni,
asiè
au
intielesu-o
și
Jean-
Jacques-
Kossuth,
inse
Girondeni
au
aplicatu-o
numai
la
natiunea
literata,
ignorandu
plebea,
și
Kossuth
au
aplicatu-o
(poterea)
numai
la
natiunea
magiara,
ignorandu
pre
cea
romana

Lueru
bizaru!
Dlu
ministru
de
justitia
vorbesce
limbagiulu
poporulu
(găeesc
dle
Cucu,
că
a
cari
poporu;
pentru-
că
și
cu
abiè
am
gacitu
„natiunea“
d'in
discursulu
d-tale)
și
deputatii
amintiti
vorbescu
limbagiulu
feudalistiloru!
dlu
ministru
de
justitia
se
nesuesce
a
deplini
opulu
inceputu
de
Jean-
Jacques
d'in
an. 1848,
și
laudatii
deputati
se
punu
în
apropierea
demolirii,
cu
periculu
de
a
fi
ingropati
în
ruinele
edificiulu
feudisticu. —
Me
mirai
că
de
ce
discursuriloru
fura
petrecute
de
aplausurile
opu-
sițiunii
magiare.
Nu
cautati
mantiuntia
limbelor
și
a
natiunalițăiloru,
scutirea
libertății
individuale,
crescerea
barbatiloru
de
statu
în
institutiunea
municipala
feudalistica,
ei
cercati-
le
mai
bine
în
partea
cuv-
nita
noue
a
poterii
statulu,
în
intrarea
voin-

ticii națiunii romane în legătură și în guvern, în aceste atribute se află izvorul tuturor calamităților, și izvorul tuturor binefacerilor și binecuvântărilor lumesci, cereți-le în afara în libertatea presei, și intru în legelativă. Mai întâi faceți dloru deputați pre națiunea română domnitoria, apoi după aceea vedeți, că ore dlu ministru organizează țîr'a în sensul sistemului reprezentativu gasitu și recăscigatu de Jean-Jacques-lu modernu d'în anul 1848, până atunci noi cei asupriți remanem numai instrumentele cine scie carui poveritoriu la putere.

P u b l i c o l a .

D'în cartea rosia.

Celui flamendu panca i-e în ganțu. Bine dîce romanulu. De candu grandin'a de la Sadow'a batî granele Austriei, apetitulu ei nu se mai pote molcomi; cauta în stanga privește în drept'a, dar' strugurii i sunt cam acri, — si estu modu se îndestulesce d'o-cam data intru a aruncă numai câte una duioasă privire asupr'a fruptelor frumose, sperandu că se voru indulci dacă nu adi, mană, dacă nu mană, poimane, și atunci... dar' si atunci este de temutu, că des toiniculu gradinariu d'în Berolinu i pote da preste degete... Sê trecemu inse la obiectu. Conte Beust cochetăza cu Germani'a sudica. Politic'a d-lui de a deschide terenu influinței austriece în tote direpțiunile și mai alesu între nemții de mēdia-dî este afara de orice indoicla, și ca s'o cunoscemu și mai bine, vomu reproduce unu scurtu estrasu d'în depes'ia adresata reprezentantilor Austriei în Municu și Stuttgart.

„D'în comunicările ce ni le faceți, amu aflatu că în cercurile guvernamentali d'acolo se ocupa de nou cu cestiunea nrii politice a Germaniei sudice. — Conferatiunea d'în sudu am aflatu-o de trebuințiosa pentru delaturarea temerii de resbelu și pentru consolidarea pacii. (Tote pentru pace și sub mantenu ei!) — D'în declaratiunile directe și indirecte esite d'în Berolinu s'au potutu oservă, că Pruss'ia, ce e dreptu, n'ar' primi cu bucuria formarea unei confederatiuni la amēdi dar' nece nu i s'ar' opune. — Noi avem pretinsiuni juste la independenț'ia Germaniei d'în sudu, și prin urmare la ace'a, ca pentru acēsta independenț'ia sē se afle una forma constituita cu una resoluțiune suficienta și obligatoria. — Precum la finea anului 1867 asiē si acum, nu este indiferent pentru sustinerea pācii, cā situatiunea Germaniei coresponde ore sē unu tratatulu de Pra'g'a. — Oservinea, cā de-cum-va veti avē ocaziune, în conferințele dvostre cu ministrulu esterneloru, sē atingeți starea cestiunii politice, relativa la raportele confederatiunii de sudu“

Pest'a, iuliu 1869.

(Telegrafisti romani; cursulu telegraficu). Onorab. publicu si-va aduce a minte cā în acestu diariu, înca la inceputulu anului 1868. se facuse vorb'a, sēu mai bine dicendu provocarea, ca tenerimea romana sē participe la cursulu telegraficu, ce atunci se deschisese în Pest'a. Dar' romanulu, ca omulu carele a pafitu multe nu se prea duce unde nu e incredintiatu, cā va fi spriginutu. Deci numai după ce se încunoscintiara cumca în ministeriulu de comerciulu sē afla unu referintu romanu d. Atanasiu Cimponeariu, se încumetara a pasi pre terenulu acestu-a, ce nu erā inca cunoscutu tenerimei romane.

La esamenele de statutu, ce se tienura la finea a 3. cursuri telegrafice în Pest'a, D. Cimponeariu a fostu parte membru, parte presedinte comisiunii esamatoriā. În ambele calități, p'în sciințele, dreptatea, și p'în omenosele sale maniere si-a cascigatu re-

spectulu și recunoscinti'a nemarginita nu numai a romanilor, ci a tuturor'a cāti avura fericirea d'a fi esaminati.

Fia care cursu telegraficu de pana acum, a perfectionatu unu contingentu frumosu și de romani. Deosebitu d'în cursulu ultimiu au esitu, între 90. de insi, 20 de romani; unu numeru frumosu, d'în care parte mare este dejă bine aplicata.

Dupa finirea cursulu, o deputatiune d'în tenerii de tote natiunitățile, merse la oficiulu dlui secretariu ministeriale A. Cimponeariu, a-i multiamî pentru ostenelele și buna voint'ia dovedita, predandu-i dreptu semnu de stima fotografiile tuturor'a. Alta deputatiune d'în aspirantii romani, merse la locuint'ia D. Salz, unde în numele tuturor'a cuventă A. Semproniu Simonescu, dicendu cam acestea: „Tenerimei romane, lipsite nu numai de mediulocele materiali, ci chiar de suatu, — i-ai datu îndrumări parentesci, provenite d'în curatulu Tēu sentiū natiunale. Ti multiamimu pentru spriginulu marinosu și pentru traterea umana. Primesce de la noi asceurarea despre recunoscinti'a nemarginita ce Ti-o vomu pastră pururca, și totodata Te rogāmu ca de acestu scutu eficace sē ne faci partasi și în viitoriu pre carier'a nostra.“

D. Atanasiu Cimponeariu respunse cam acestea: „Mati bucuratu mai nainte prin sucesulu ce l'ati doveditu în esamine, și acum continuati a me imbucurā prin declaratiunile ce-mi faceți. Voiu fi deplinu multiamitu dacă mi-veti pastră convingerea, cā mi-am facutu detorint'ia de patriotu. Nainte de 10 ani eram uniculu teneru romanu pre asta cariera, dar asta-dî D. V. sunteti o multime. Me bucuru de acēst'a, și cum sē nu me bucuru, cā-ci sangele nu se preface în apa! Pre viitoriu, în ori ce casu si cauza veti avē lipsa, ve rogu sē ve adresati mie ca și unui frate. Fiti dirigatori diliginti, ascultatori de superioritățile dvostre, bunu patrioti și cetățieni, și preste tote fii zelosi ai națiunii: și cariera D. V. nesmintitu vi se va face placuta, folositoria și frumosa.“

În fine împartesimū câte-va date despre denumirile și promotiunile facute în institutiulu telegraficu sub referatulu dlui secretariu Cimponeariu:

S'au naintatu urmatorii telegrafisti: Ioane Bistrianu în Segsardu, și Dionisiu Cimponeariu în Pest'a ca telegrafisti primari câte cu 800 fl. v. a lēfa: era Constantinu Cubicella în Pest'a, cu 700 fl. v. a.

S'a denumitu în anul trecut de telegrafistu cl. III. cu 420 fl. v. a. și s'a naintatu în anul curinte ca telegr. de cl. I. cu 700 fl. v. a.

Petru Oprisiu în Brasiovu.

S'a naintatu cu 600 fl. v. a. Constantinu Savu în Timisior'a.

S'a denumitu de telegrafistu cu 600 fl. v. a. Albinu Nescuti în Pest'a.

S'au denumitu în anul trecut ca telegrafisti de a III. cl. câte cu 420 fl. v. a.; sau naintatu în anul curinte ca telegrafisti de cl. II. câte cu 600 fl. v. a. urmatorii:

Georgiu Serbu în Pest'a, Constantinu Cimponeariu în Alb'a-Regi'a, Gracia Liub'a în Pest'a, Eftimiu Ciobanu în Timisior'a, Vasiliu Demetriu în Timisior'a, Traianu Popescu în Pest'a, Ioane Andreoviciu în Segedinu, Paulu Giurm'a în Pest'a, Stefanu Joano-viciu în Pest'a, Liubomiru Georgeviciu în Temisior'a.

S'au mai denumitu în anul curinte d'în cursulu telegraficu, ce se tienū în ier'n'a trecuta, ca telegrafisti de cl. II. câte cu 600 fl. v. a. urmatorii:

Emanuelu Ungurianu în Pest'a, Iosifu Ciuciu în Miscoltiu, Ioane Rosiu-Micu în Arabon'a (Raab), Georgiu Ribariu în Temisior'a, Ioane Suci în Rosenau, Adamu Tieranu în Kecske-met, Ionu Becineaga în Alb'a-Rogi'a, Michaelu Crainiceanu în Pest'a.

S'au mai aplicatu ca practicanti câte cu 300 fl. v. a. pana la devenirea veri unui postu vacante, inca 6. romani aspiranti.

Dilele trecute s'au mai denumitu:

Romulu Leo't'a în Posenu, și Demetriu Siutu în Sió-Pok, ca telegr. II. cl. cu 600 fl. v. a. — mai departe inca 8 practicanti rom. câte cu 300 fl. v. a.

Sacra datorintia me grabesce a face atenta pre tenerimea romana lipsita de mediulocele materiale, și carea d'în asta cauza nu-si pote continuă studiile dejă incepute, a nu trece cu vederea cursulu telegraficu ce s'a decisu de ministeriulu de comerciulu, industria și agricultura a se deschide de nou în Pest'a cu 15. Augustu, a. c. cal. nou. — Termulu suplicatoru durēza numai pana în 6 Augustu an. cur. stil. n.

Doritorii ce voru voi a intră în cursulu mai susu amintitu potu culege condițiunile de primire d'în foia oficioasă „Buda-Pesti Közlöny.“

Precum sunt convinsi toti oficiantii denumiti de pana acum'a de întrepunerea fora partialitate a Dlui Atanasiu Cimponeariu prin care, diu, forte multi romanasi sunt asta-dî bine asediati în oficiu: asiē se va întrepune și în venitoriu; deci înainte fratiloru, cā-ci celu ce siedo nu progredē!

I. B.

Romani'a.

Responsulu Dlui Ministru Cogalniceanu la adres'a Dlui D. Ghica, Ministru de Esterne. (Urmare. *)

De unu tempu incoce ni se arunca sistematicu aceste calificari. — Domni'avost'ra, în calitate de Ministru de esterne, cunosceți mai bine decātu mine causele secrete ale acestei redicari subite de paveze în contra' nostra.

Eu, ca Ministru de Interne, nu potu dice decātu cā opiniunea publica d'în strainetate este indusa în eroare, și cā cestiunea nu este bine cunoscuta.

În adeveru, în Romani'a, cestiunea jidoviloru nu este o cestiune religioasă; ea este cu totul de alta natura. — Ea este o cestiune natiionala, și totu-odata, o cestiune economica.

În Romani'a jidovii nu constituiescu numai o comunitate religioasă deosebita; ei constituiescu în tota puterea cuventulu o natiionalitate, straina de Romani prin origine, prin limba, prin portu, prin moravuri, și chiar prin sentiminte.

În Remani'a israelitii nu sunt ceea ce ei sunt în țierele civilizate, adeca: Francezi în Franci'a, Englesi în Angli'a, Italiani în Itali'a, Germani în Germani'a, deosebindu-se de ceialalti locuitori ai aceloru țiere numai prin religiune, era în tote cele-alte fiindu a similiti cu deseversire cu cele-alte clase ale populațiunii; și acēsta cu multu înainte de a fi dobenditu acele drepturi pre cari ei le reclama în Romani'a înainte de a fi devenitu de faptu Romani.

Si guvernulu, și natiunea, avemu totu dreptulu și detori'a de a ne ingriji de progresulu acestei natiuni straine ce stā în medioloculu nostru, și care necontenitu spesce prin emigrarea jidoviloru d'în Galiti'a și Podoli'a, învecinate provincie ale vechiei Polonie.

Nu este, prin urmare, la medilocu persecutiune religioasă, cā-ce de aru fi asiē, israelitii ar' întempinā interdiciuni sēu restrictiuni în exercitiulu cultulu loru, ceea ce nu este. Sinagogele loru nu s'aru redicā libere alaturea cu besericele crestine. Invetiamentulu loru religiosu, publicarea cartiloru loru de cultu, asemene nu aru fi invoie.

Dēca rabinatulu, dēca invetiamentulu religiosu, dēca institutiunile de crescere și de binefacere sunt mai inapoiate la jidovi de cātu la crestini, caus'a este inasa-si pucin'a ininitiatiua și gradulu inapoiatu de cultura a marei majoritati a israelitiloru, și în deosebi aceloru de preste Milcovu. Pucinulu progresu ce israelitii d'în Moldov'a au facutu în ultimii ani în aceste ramure ale îmbunătățiriloru religioase și sociale, acēst'a o detorescu numai Guvernulu Românulu, și sē-mi fie permisu de a o dice, și mie în deosebi, carele în intreitul rindu, candu am avutu onore a fi pusu în capulu Ministeriulu de interne, chiaru cu compromiterea mea înainte compatriotiloru mei, și trebuie sē o dīcu, și în contra' vointiei și prejudețelor majorității israelitiloru, amu lucratu cu staruintia la luminarea tineriloru lor și la asimilarea lor cu cei alti locuitori ai Romaniei.

Eu me voiu opri aci, în privinț'ia lu-

*) A se vedē nr. 76 alu „Fed.“

crăriloru mele: voiu lasă sē vorbēca pentru unu alaturatele acte (liter'a A și B*) care mi s'au adresatu de cātu cei mai notabili israelitii d'în Iasi și d'în Bucuresci, și ale acoror-a nume trebuie sē fie bine cunoscutu alianței israelite d'în Parisu.

D'în cetera aceloru acte credu că D-nulu Marquis de la Valette va dobendî convictiunea cā insi cei mai luminați d'în țiere israelite se plangu de ignoranț'ia și de prejudeciile marei majorități a coreligioneriloru lor, și cā aci este obstacolulu cel mai mare care va împedecă pentru multu tempu inca realtierea cultului israelitiloru și prin urmare și asimilarea lor cu Romanii.

Va mai vedē. Escelenti'a sa cā în vrecandulu cele alte populațiuni, și comunitati d'în țiera reclama o largire de drepturi ocărnuirea afaceriloru lor, cei mai de frunte israeliti reclama desființarea autonomiei ce li s'a datu ca unu daru funestu pentru cā i lasa prada ignoranței și prejudețelor multimei.

În fine, totu acele acte voru arēta Ministrulu Francesecu totu ceea ce cu în cescivele mele administratiuni am facutu pentru luminarea și invetiatur'a israelitiloru, și cā, prin urmare, numai administratiunii de care am onore a face parte, și mie în deosebi, nu ni se pote aruncă numele de barburi și de persecutori în materie de religiune.

Am tratatu partea natiunale, și în tratatu și aceea religioasă a cestiunii: voiu abordă acum și partea economica.

Toti aceia cari au visitatu principatulu și deosebi Moldov'a, s'au inspaimentatu d'aspectulu tristu, spre a nu dice mai mult, ce lu i facisieza israelitii polonesi cari în poporēza orasiile noastre. Candu ei au cecetatu mai în fondu comerciulu, industria, mediile de victiure a acestei multimi, acēsti caletori s'au spaimentatu și mai mult cā-ce au vedutu cā jidovii sunt consumatori fără a fi producători, și cā marea, și pot dice singur'a și principala lor industria este debitulu beuturilor. — Reprezentantii teritoriu cari resiedu în Iasi, am convictiunea ca ei insi recunosc acestu rēu gravu ce rode anim'a Moldovei; și de amiaru fi permisu a chiamă de martor pre unulu d'în acēsti agenti ai poteriloru Europene, cari, ca poteri crestine, trebuie sē aiba mila și pentru crestini d'în Moldov'a, n'asiu avē trebuinț'ia sē recurga la nimeni altulu de cātu la insu-si Consululu Franciei d'în Iasi.

De aceea, nu de asta-dî, ci deapărea, în totu tempulu și su tote regimurile toti Domnii toti barbatii de statutu ai Romaniei, toti acēci ce porta unu interesu viu pentru țier'a lor, s'au preocupatu de necesitate de a opri esplotarea poporulu Românulu prin unu altu poporu strainu lui, — prin jidovi.

Unulu d'în mediile adoptate, și care astadi este în vigore, — voiu dovedim jiosu, — este acēl'a care opresce jidovulu statornicirea de domiciliu în sate, și în specialu specularea beuturilor.

Si în adeveru, jidovii, prin inasa-si cestiutiunea proprietății fonciara în Romani, suntu pusi în positiunea esceptionale de care nu potē avē, de a nu-si statornicii unu domiciliu în comunele nostre rurale.

Acēst'a pentru cā după legea fundametală a țierei numai acēci ce apartienu la unu ritu crestinu potu cumperă mosie seu domnie. Partii mice de pamentu, asemene, jidovii nu potu cumperă, fiindu cā proprietari fonciara imica nu este fondata în Romani de cātu dela 14. Augustu 1864, — dată legi rurale, și cā, dupe acēsta lege, fonclacasi sunt marginiti de a-si vinde proprietățile lor în termenulu de 30 ani.

Asiē dara, jidovii nu au și nu potu vedē cā, afara de coprinderea orasiiloru, au avē o singura palma de pamentu care sē îndreptuesca a sprigini plangerea lor, adeca aru avē în sate domiciliuri, și cā administratiunea i-aru fii isgonitu d'în acēste domiciliuri.

Jidovii, în sate, nu sunt de cātu obișriasi de case pre cari le au năimite cu plata

*) Anecsele despre cari se mentioneaza în acēsta adresa se voru publică într'o brosiura, ce va aparē incurendu, imprenna și cu actele de facia (Red.)

de casturi, dela unu pana la trei ani. Si d'in aceste domiciliuri provisorie carciunarii si accisarii jidovi n'au fostu isgoniti, pentru ca mesura recomandata Prefecturii prin circulara mea d'in 15. Ianuaru 1869 (vedi litera C) nu are altu scopu de citu a opri pre proprietarii fonciari si pre comune de a inchiria carciunele si accisele jidovi, acest'a potrivit legei existente. Circulara mea dice categoricu ca contractele de inchiriare sa fie respectate pona la termenulu lor.

In cancelaria ministeriului meu, cu amu pre judetie si pre plase, liste nominale si speciale de jidovii carciunarii si accisarii, acaroru-a contracte s'au implinitu, si de acei ce, avendu contracte legalisate si cu termenul lungu de catu 23. Aprilu, (5. Maiu) au ramas in sate. Sunt, prin urmare, pusu in pozitiune de a cunoce conditiunea fie-carui a d'in acesti chiriasi, si deca unu-a macaru d'in ei sa facutu vre-o strembetate, la cea d'antiau plangere eu i voiu face dreptate, precumu deja am facutu la toti acei cari au cerutu legiuia mea interventiv.

Asemene nu este esactu ca nu s'au datu carciunariilor si accisariilor, acaroru-a contracte au expirat, termenii necesari pentru a incasii detoriile lor dela locuitori. D'in contra, eu amu datu mai multe circulare in acesta materia, si diinicu dau ordine administratiunilor judetiane de a invol asemene termene. Deca cu aceste ordine, subalternii si comisii abuzuri, eu voiu face totu ce-mi sa fi cu putintia spre a le reprima; si deja am cerutu Prefecturii de Barladu de a-mi da o lumire esacta in privintia israelitiloru ce se pretindu ca s'au isgonitu cu violentia d'in satele acelu judetiu.

Spre a me resumã: eu nu amu scosu pe nici unu evreu d'in domiciliulu sãu, pre simplulu cuventu cã, dupa tote legile tierei, israeliti in Romania nu au dreptu de domiciliu in sate, precum acest'a este casulu in Serbia.

Eu am marginitu numai inchiriarea pre vilor de carciune si accisuri la israeliti, si mai in specialu la acei ce se numescu Galitiani si Podoliani. Mesura acest'a este interzisa pre regulamentul organicu si pre legea votata de adunarea generala, si sancționata de D-nulu Michailu Sturza, si pre care nici o lege posteriora n'a desfiintiat-o ana astadi, ba chiaru toti ministrii de Interne, si inainte si in urm'a conventiunei, au ordonat si mantienutu aplicarea ei. Doveda sunt ordinele predecesorilor mei si anume: din 17-si 28. Iuniu 1861, d'in tempulu ministeriului D-nului Costaforu, d'in 5. Februaru 1866. subscrisu de Generalu Florescu, d'in 11. Martu si 11. Aprilu 1866 cãtra Prefectur'a de Remnicu-Saratu, subscrisu de Principele Demetru Ghica, ect. ect.

Mi se va obiectã, pote, cã Conventiunea, Constitutiunea proclama principie mai libere, si acest'a fara privire de religione. Pote se fie; inse, aceste acte nu enuncia decãtu principie, cari pentru a potè sfãrãmã legile anteriore si a fi aplicate, au trebuința de a fi traduse in legi organice si pozitive.

Asiã, Conventiunea la art. 46 proclama, a principiu, emanciparea clacasilor si obținerea monopolurilor; si cu tote acestea, sãteni nostri au urmatu a face claca si a fi supusi monopolului beuturilor inca siese ani, pana ce in 1864. s'a promulgatu legea care a desfiintiatu clac'a, diecim'a si monopolurile.

(Va urmã.)

Calea ferata Suceav'a-Romanu-Pascani-Iasi.

Nu credemu de prisosu a raportã cãtre va informatiuni ce ne au fostu comunicate de o persona competenta in privintia acestei drumului de feru Suceav'a-Romanu-Pascani-Iasi.

Acãsta linia se construãza de compania rumunilor de feru Lemberg-Cernovitiu-Iasi, cu carui directoru generalu si reprezentantu este D. Victoru de Ofenheim. Lucrãrile pre linia Suceava-Romanu-Pascani-Iasi sunt inceptate in tote puncturile traseului esaminatu cu de amenuntulu de inginerii guvernului si aprobatu definitivu dn Ministeriulu lucrãrilor publice.

Preste 8000 lucrãtori suntu respãnditi in totu parcursulu acestei linie, si vre-o 3500

care facu in fie-care di transportulu materialelor. Terasamentele sunt asiã de inaintate incãtu punerea sinelor nu va fi de locu intrerupta prin constructia podurilor; sub-antreprenorii italieni, omeni de consideratiune, au strinsu dejã la fatia locului totu materialulu necesaru, precumu petre taiate, cimentu, etc. spre a gati la timpu aceste lucrãri de arte.

Pãrțile de feru ale podurilor sunt espediate d'in Engliter'a. Podulu de pre Suceav'a, langa Liteni si celu pre Siretu, langa Pascani sunt mai terminate; remane numai cãtiva pari de batutu la celu de pre Siretu si se se asiãdia grindile cele mari.

Fundatiunile viaducului de langa Halansesi si ale acelu de la Stolniceni sunt sãrsite; activitatea cu care se lucrãza asigurã terminarea acestor viaduce in acel'a si timpu ca celelalte poduri.

Unu numeru de case pentru surveghiatorii liniei sunt redicate pana la acoperementu; pentru celelalte, materialulu necesaru este adusu pre locu astfelu incãtu gãtirea lor n'are sã suferã nici o intãrdiare.

In acela-si timpu, constructia statiunilor si a incaperiloru trebuitorie, esplotatiune inaintãza in modu satisfactoru. Gara de la Romanu si de la Pascani este redicata pana la inaltimea etagiului antiau; ambarcadorulu de la Iasi incepe a domni peste valea Bahluului prin dimensiunile sale si prin arcurile sale in stitulu goticu. Acesta constructiune monumentalã va fi o podoba a crasiului.

Cu tote greutãtãle ce a avutu a intempirã compania, precum lips'a de bratic, de materiale, etc. lucrãrile sunt asiã de inaintate in cãtu pana adi, pre linia Romanu-Pascani sunt 8 kilometre de sine puse, si peste vre o 8 dõle, o locomotiva, care a trecut dejã otarulu Moldovei, va inaintã pre platonlu d'entre Siretu si Moldov'a pana la Romanu. Pentru transportulu acestei locomotive, compania a fostu nevoita de a construi d'in nou tote podurile de alungulu drumului de la Suceav'a si chiar' a face si o parte de siosea.

Transportulu sineloru este inca o mare greutãte pentru compania.

O parte d'in sine, pentru linia Romanu-Pascani-Iasi se adusu d'in Engliter'a, prin Galati la Brandia cu vapore; er' restulu pre uscatu. Ce e mai greu este transportulu de ila Prutu pana la linia drumului de feru.

Plõile d'in lun'a trecuta, rou'a stare a drumuriloru, bola de vite, lips'a de cara, sunt atãtea de pedeco care se opunu la orice energie, si cu tote aceste-a pre fie-care di, se vede multime de cara incarcate cu sine, trecendu prin Iasi si indreptandu-se pre linia Pascani-Romanu.

Compania a deschisu in diferite localitati cariere de balastu (petrisiu), si inainte de 15 dõle 4 locomotive se voru intrabuintã pentru a transportã balastulu trebuitoriu la asiãdiarea definitivã a liniei.

(Curier.)

NOUTATI STRAINE.

FRANCIA Siedintia d'in urma a corpului legislativu ni presinta una viza icona in privintia situatiunii create prin amanaarea corpului legislativu pre tempu nedeterminatu. Acestu actu produse una impresiune amara mai alesu in membrii opusetiunii. Resensulu se manifestã intr'unu modu plinu de iritatiune prin protestulu pronunçiatu de Iuliu Favre de pre inaltimea tribunei.

Marele oratoru ceru cuventulu indatu la inceputulu siedintiei. Presedintele lu-intrebã ingritu, de are sã vorbãsea in cestiunea procesului verb. alu siedintiei trecute. Respunsulu fu afirmativu. Suindu-se la tribuna, Favre dice.

„In siedintia de ieri s'au datu cetire unui documentu, care toti lu-po-emu intrepretã in oscbite moduri, care inse, privindu i form'a, se pare a promite restituirea unoru libertãti, ce dupa dreptu i se cuvinnu corpului legislativu.“ Cuvintele aceste fure intempinate cu unu sgomotu complitu d'in partea dreptei.

Presedintele se incercã a amutã pre oratoru, dicundu: „Dle Favre, constitutiunea si regulamentul camerei nu permite discutarea mesagiului imperialu, cu nu-ti

potu concede sã anu vorbesci la acestu obiectu! Favre inse, cu tote cã sgomotulu creseã, continuã cu tonu inaltu: „Am pasãtu pre acesta tribuna, ca sã protestezu in protivã contradiciei ce esiste intre faptul de ieri si intre celu de adi. Acestu d'in urma este nu numai neghiobia, atacu in contr'a demnitãtii camerei, ci totu odata si fatu r e u t a t i o s u ! (intrerumperi sgomotu, se, la ordenel la ordenel)

Presedintele lu-chiamã la ordine. — Stang'a manifesta mal-contentia sa. „Dloru, continua Favre, deca nu ve sentiti vatamati prin acãsta procedura, ve compatimescu. (Intrerumpere.) Tiera va judecã. Ea pretinde, ca sã o chiarificamu, sã o leniscimu. Se amana consultãrile nostre, si incertitudinea se prelungese.“

Presedintele lu-intrerumpe de nou: „Dle Favre, nu ti-potu concede sã continui, ti aducu aminte, cã te-am indrumatu de doua-ori la ordine.“ Iuliu Favre parasã tribun'a, si ocupandu-si locul, strigã: „Laborea nostra inca nu este terminata. Una mare parte a alegeriloru nu sunt verificate. Ne-a ajunsu una umilire fãra de exemplu. Guvernulu personalu este condamnatu, si nu va potè scapã de acesta judecata.“

Candu Iuliu Favre vorbiã, contele Kerabry strigã: „Amanarea nu este altu-ce decãtu una prealabile disolvere.“ Fiindu sgomotulu forte mare, stenografiu nu aãra, nu insemnara aceste cuvinte, care, dupa cum se crede, esprimu, opuniunea unei mari pãrti d'in corpulu legislativu. Sgomotulu se potentiã d'in ce ince. Presedintele si-esprese mirarea „cã dupa unu faptu atãtu de mare si liberalu alu imperatului, inca se mai potu face astfelu de proteste flagrante. Unulu d'entre cei 55 deputati neverificati, Girault si-esprime dorerea, cã ei, prin amanaarea, sunt espusi suspitiunii publice. Presedintele lu-asigura, cã intãrdiarea verificãrii nu va produce nici unu prejudetiu in privintia mandatului lor. Pelletan combate pres. Presedintele ceti apoi ordinulu desolvetoriu. Membrii camerei, afara de unulu, se indepartara fãra d'a intõna dupa datena „Vive l'Empereur.“

VARIETATI.

* * (Scaldele de la Buziasiu), unele d'entre cele mai frumoase in Austria, in anulu trecut fure cercetate de 808 ospeti, intre acesti-a 147 straini. Estu-tempu se ascãpta mai muli, fiindu cã pana acum sunt dejã la 600 sute — numai d'in cotele sudice ale Ungariei, d'in Bucuresci si d'in Belgrada.

* * (Numele deputatiloru), cari nu pre au placerea de a face parte in siedintiele dietale, t'au inscriu intr'unu registru osebitu, pentru a fi tienti in evidintia, ca cei ce voru fi neglesu siedintiele in tempu de diumetate de anu, sã fie scosi d'in lista membriloru dietei, conformu regulamentului camerei.

* * (!) Ministrulu ung. de instructiunea publica conchiamã nu de multu una ancheta in caus'a cãrtiloru pentru scolele poporali. Au intratu mai multe elaborete, d'in care comisiunea in cestiune au alesu cele mai bune (de siguru pentru scolele magiare, dar' pentu ale nostre nu sciu dio cum voru fi!)

* * (Justitia scolara) 68 ascultatori de farmacia de la univ. vienesa adresara ministrulu instructiunii publice unu memorandumu, in care dechiarã cã dupa ascultarea prelegeriloru profesorului de botanica Karsten, nu voru fi instare a face rigurosele, deci dorescu a se numi altu profesor de botanica. Ministrulu primu afabilu deputatiunea ce i imanuã memoriulu, spunendu-li inse cã inainte d'a ascultã corpulu profesorulu si fãra votulu acelu-a nu pote face nimic in cestiune. Nu preste multu rectorulu magnificu alu univ. prof. Braunu porni cercetare nu contr'a prof. Karsten ci contr'a urdãtoriloru si suscrietoriloru promemoriului. — Ast'a este justitia scolara!

* * (Douceia chituri) construite si decorate in stilu pomposu orientalu plutira, in dõlele aceste, pre Dunare in diosu cãtra Constantinopole facute in Franci'a anume pentru Abdul-Azisu, clientulu marelui profetu.

Sciri electrice.

Parisu, 16. iuliu. „Poporulu“ publica urmatori'a lista ministeriala: Forcade interne, Duvergier justitia, Auvergne esterne, Leroux industria, Grevier edificatiuni, Magne finance, Rigault marina si Niel resbelu.

Madridu, 16. iuliu. Siedintiele cortesiloru se amana pana la 10. octovre. Una comisiune de 8 membri va veghiã asupr'a integritãtii constitutiunii.

Viena, 17. iuliu. Imperatulu primu adi la 10 ore delegatiunea unguresca. Presedintele delegatiunii c. Antoniu Majlãth, se adresã cãtra maiest. sa in modulu urmatoriu:

„Urmandu prea gratiosului mandatu alu maiest. vostre, ne-amu adunatu aici, pentru ca conformu despusetiunii art. XII. d'in 1867. sã discutãmu afacerile comune si sã staverimu erogatiunile emanate d'in acele. Inainte de a procedu in modulu prescriu de lege la rezolvarea acestor cestiuni forte importante, ni tienemu de una detorintia neintrelasavera, de a depune inaintea persoanei sacre a maiest. vostre tributulu neclatinaveriei nostre alipiri, alu fidelitãtii nostre ereditãte si alu profundei recunoscãntie si supuneri, si de a ne recomandã prea plecati inaltei gratie a maiest. vostre.“

Maiestatea sa respunse estu-modu:

„Primescu cu bucuria salutaria delegatiunii unguresci chiamata de a eserce influintia legale a regatului Ungari'a asupr'a afaceriloru comune de statu. Moderatiune intielãpta si contielegere imprumutata creara intitutiunea, carea la madatulu dietei unguresci aveti a o representã. Colucrarea armoniosa va realisã si in pracsã rezultatele acelei-a prin intãrirea autoritãtii monarçice, prin consolidarea paciã si a incredereii publice si prin promovarea buneistãrii a poporeloru mele. Contezu cu incredere, domnii mei, cã veti procedu cu zelu patrioticu si tactu la rezolvarea acestor misiuni forte importante.“

Viena, 17. iuliu. Unu telegramu oficialu spune, cã repasirea lui Rouher d'in ministeriu este fãra indoieia. Lavalette merge la Londra in calitate de consulu, si Latour d'Auvergne se va numi ministru pentru afacerile straine.

Parisu, 17. iuliu. Foi'a ofic. de adi inca nu publica lista ministeriale.

Partea economica.

Des pre celariu, manauarea vinului si despre sensaliu de vinu d'in Bordeaux.

Celariulu e de comunu mai multu sãu mai putnu lungu, unu spatiu de 7—8 metri, arangiatu astu-feliu, in cãtu se potu asiãdia in elu patru ronduri de buti. Doue ronduri de buti se afla in mediloculu celariului, asiãdiate fundu cãtra fundu, si cãtu unulu la fie care pariete lateralu, asiã in cãtu intre ronduri se lasa doue ambituri pentru cerculatiunea si manauarea vinurilor. Butile se asiãdia pre grindi lungi, cari se numescu tins, in inaltime de 15—200 centimetri de la pamentu. Pana candu vinulu e nou, pre grindi se asiãdia numai cãtu unu sãru de buti; era dupa ce nu mai recrea una ingrigire d'esa, butile se asiãdia cu cepulu in afara si, pentru a economisã cu spatiulu, se punu preste olata trei pana la patru ronduri. In tote economiele de vinu celariulu se afla in apropierea locului unde se calca strugurii, pentru ca vinulu, ce se conduce d'in calcatoria in buti, sã vina cãtu se pote mai putnu in atingere cu aerulu, pentru cã

altu cum perde d'in aroma si bouquet. In Gironde se intrebuintiedia de comuna buti noue cu cercuri de lemnu séu de fieru. Lemnulu d'in care se facu butile este una specia de goronu, care de comuna se importa d'in strainetate. Lemnulu celu mai bunu se aduce d'in Bosnia, Stetinu, Danzigu si Lübeck. Butea noua, inainte de a se implé, se oparese cu apa calda, mai cu séma candu e facuta d'in lemnu d'in Bosnia, si dupa ace'a se clotore cu apa rece. Dupa butea e gatata d'in lemnu d'in Danzigu, Stetinu séu d'in Lübeck, atunci e de ajunsu daca se clotore numai cu apa rece. Dupa ace'a fie care bute fara deosebire se spala cu vinu albu séu put'ni spirtu de vinu. Veri-care proprietariu de vinu are a se ingriji inainte de tote despre eualitatea lemnului si marimea butiloru.

Manuarea vinului in buti se face in modulu urmatoriu: Butile implute se provedu numai decatu cu unu cepu de lemnu (bonde). Acelu-a are form'a conului si e de 10 centimetri de lungu, pentru a se poté manuá mai usioru. In lun'a d'antáiu dopulu nu se bate tare, si butea se imple totu la trei-patru díle. In lun'a a dou'a dopulu se bate mai tare, si vinulu se imple regulatu totu la optu díle. In lun'a lui martie vinulu, a le carni-a drojdie s'au asediatu de totu profundulu butii, se trage antai'a data, si butea, in carea se baga de nou, trebue mai antáiu curatáta bine si afumata cu puciosa. In lun'a lui iunie, candu strugurii inflorescu, se trage a dou'a ora, si in lun'a lui noemvrie a trei-a ora. De aci inainte apoi butile se intorc cu dopulu in una lature si nu se mai implu. In anulu a u doile si cei-alalti urmatori, e de ajunsu daca se trage numai de doua ori, odata primavér'a si odata tom'n'a. Pentru a poté oservá fierberea vinului celu nou, fiindu dopulu de una parte, laturea butii trebue provediuta cu una gaura mica, care se astupa cu unu dopu micu ;

daca vinulu curge de sine, atunci insemnéza rá scote afara de apesarea gasului dezvoltatu prin fierbere. Atunci vinulu trebue trasu, si desiertatu in alta bute, afumandu o mai antáiu cu sulfure. Dupa vinulu e tulbure, atunci e datina a-lu bate cu maturiti'a séu a-lu purificá. — Butile se purifica in modulu urmatoriu: mai antáiu se scote d'in bute 3-4 litre (patrarie) de vinu, dupa ace'a se torna in ea 7-8 albusie de ou, gelatina (Gallerte) séu pulverinu (farina), intemplandu-se acést'a, substanti'a tornata in bute se amesteca precantu cu vinulu prin unu bátiu. Se lasa doue-spre-diece dile pentru ca se se asiedie, si dupa ace'a se trage. In Bordelais in locu de bátiu se intrebuintiéza asié nunit'a maturisca (fouet). Ea constá d'in unu manunchiu de fieru, cam de unu metru de lungu, la alu carui capctu se afla 6-10 legature de peru de calu, de 10-15 centimetri de lungi, arangiate crucisu. Este invederatu, cá instrumentulu acestu-a influentiéza asupra vinului mai puternicu, de cátu unu simplu bátiu. La vinurile cele albe procedera acést'a nu are asié sucesu securu ca la cele rosie.

Implerea sticleloru cu vinu, carei-a trebue sé-i premerga una purificare, recere mai multa precautiune, de cátu cum se crede de comunu. Se alege tempu semnu si finiscitu, candu ventulu suffa de la resaritu. Se examinéza puritatea vinurilor, si se bate pip'a in bute cu vre-o cate-va ore inainte de ce s'ar trage vinulu. Dupa ace'a se procede la sticle, cari trebue sé fia forte curate si gatate d'in iéga buna, fiindu cá s'au esperiatu, cá iéga cea rea contine anumite materii, cari in vinu se desolva si prin ace'a lu-strica. La astuparea sticleloru se recere precautiune mare, si nu trebue economisatu cu astupusurile. — Aceste se alegu d'in calitate buna, costandu 1000 bucáti 25 fr. Trebuescu sé fia forte elastice si usioru de contrasu. Pentru a poté implé sticlele pana in-

verfu, si a nu le sparge, se intrebuintieza unu acu de fieru canalatu, carele se baga in gramadiulu iégi pre langa astupusiu, (dopu) si apesandu-lu in intru, eliberéza aerulu si fluiditate superflua. Rol'a unui sensalu de vinu e de mare insemnatare in departementulu Gironde. Si intru adeveru niciurea nu se gasesce una mai mare varietate de vinuri ca si aici. Mai alesu in unele comune d'in Medoc se gasescu atáte vinuri deosebite, cáti sunt proprietarii de vinu. Espunerea, pusetiunea, calitatea pamentului, alegerea viticloru, modulu cultivárii, procederea la pregatirea vinului, sunt totu atáte cause, cari modifica natura si calitátié vinului. Influint'a provocata a supra calitátié vinurilor de impregiurarea d'in urma e forte greu a o detiermuri, si se recere una pracsá lunga, pentru a poté aduce una sentintia securu. — Numai prin gustare nu se poté ajunge scopulu. Cumperatoriulu trebue inainte de tóte sé fia condusu de conditiunile, intre cari fure produse vinurile. Cunoscint'a acést'a, carea o au totu sensalii de vinu do acolo, este una sciintia, carea numai prin pracsá si esperintia lunga se poté castigá. Prin rol'a de intermediatoru sensalulu face comerciuluu servitiuri forte mari. Unu sensalu bunu trebue sé fia unu omu lealu si onestu, acést'a inse nu-i este destulu, elu trebue sé mai aiba si unele calitáti fisice, precum unu mirosu fórtu bunu, si unu gustu fórtu finu, simt'bilu si mai alesu esercitatu. Elu trebue sé-si restringa cercetárele si cumperárele la unu terenu marginitu, asié in cátu in acelu-a sé cunosca viile, pusetiunea loru, natur'a pamentului si a soiuriloru viticloru loru, mai de parte proprietarii si procederea loru in cultivarea si pregatirea vinului. In fine sensalulu, nu trebue sé se indestuléscá a spune, ce e vinulu, elu trebue sé scia celu put'nu aprosimative si ace'a cá ce va fi mai tardu. Profesiunea de sensalu este asié dara una adeverata sci-

intia, carea se castiga prin esperintia, ga, spése multe si pracsá mare.

Responsuri. Dlu N. O. Viciu, daca pastredi a-rea epistola deschisa, netru cata si nesigilata carea ti s'au returnat prin cutare oficialu magiaru séu magiaru de la post'a ungaréscá, binevoiesce a mi tramite sub cuverta, cá-ce dupa constatare locului asiú dorí sé vedu cinsti'a fatia cavaleriulu austromagiaru perlitá de fanaginile dualismului. Grigea nostra de sapu ministerialu. Am mai primitu o plansore d' Transilv. cá s'au returnatu „Reclamatia pentru cuvertulu cá fusese scrisa romane Rogámu si provocámu pre toti cetitorii stri ca indata ce li-so va face asemene sulta sé puna scrisoreá sub cuverta si ni o adrese de a dreptulu la Pest'a. Stá bunu cá respect. ofic. postalu nu va capvoia de a mai insultá de a dou'a ora. gati bine de sama cá unii ciogoragi de a sti-a neci nu sunt magiari ci nesce limde renegati, séu de voru fi magiari apoi gresitu voru fi meturatu gunoiulu séu va fi curatitu ciobotele la vre o casa boera.

Dlu R. in O l o m u t i u : „Fa costa pre anu intrg. 8 fl., pre 1/2 de anu fl. „G. S. „ e fecioru de baba i-au crescutu si gura si mustatiele, pentru 3 siese lunge ti-toca la urechia de asurdiesce.

Dlu C. K. arcivaru alu Casinu cetatiensescu in Oravitia: Dupa triluniulu tr. (Apr. Iunie) a. c. nu ati primitu „Federatiunea“ causatu prea fireca cá nu ati fostu abonati decatu pre Mart. cu 3, dí-trei fl. — precum se vedu d'in Nr. prot. 181/2. De veti fi tramisulu nii aiurea, séu chiaru si la tipografulu, lamati prin posta, cá-ce la noi urma de multu nu este. De se va fi stracoratu o sminta ori d'in partea dv., ori d'in a tipografulu, (carele au incasatu banii in S. l.) trebue sé ésa la lumina, — adeverint se gresiel'a a se fi facutu la tipogr. primi diariulu pre atáta tempu innait precátu se va dovedi cá ati fostu abonati. altmintre sunteti prenotati pana in finea antu.

Propriet., redact., respundietoriu si editoru **ALESANDRU ROMANU.**

Comunicatiunea pre calile ferate.

Pre Lini'a Statului		Cu Trasura acelerata	
Pest'a-Vien'a In tote dílele la 7 ore 32 min. dem. Sosescu in Vien'a la 1 o. 57 min. d.m.	Vien'a-Pest'a In tote dílele la 2 ore 30 min. dp. m. Sosescu in Pest'a la 9 o. 25 m. sér'a.	Vien'a-Baziasiu. Vien'a pléca la 7 ore 30 m. dem. la 8 ore — min. sér'a. Posionu (Pressburg) „ 10 „ 5 „ „ 10 „ 51 „ „ Neuhäusel „ 1 „ 29 „ d. médi „ 1 „ 59 „ demin. Pest'a, sosescu „ 4 „ 30 „ „ „ 5 „ 48 „ sér'a. Czegléd „ 5 „ 23 „ „ „ 6 „ 31 „ demin. Segedinu „ 8 „ 29 „ sér'a „ 10 „ — „ „ Timisior'a „ 12 „ 29 „ noptea „ 2 „ 29 „ d. am. Basiasiu, sosescu „ 5 „ 24 „ demin. „ „ „ „ „	Pest'a-Baziasiu Luni-a si Vineri-a la 9 o. 45 m. sér'a.
Segedinu-Pest'a Martí-a si Sambet'a la 2 o. 16 m. dem.			
Calea fer. de Nordu ung.			
Pest'a S.-Traján. Pest'a pléca la 8 ore — min. 8 ore 30 min. sér'a. Steinbruch „ 8 „ 8 „ „ 51 „ „ Gödöllő „ 9 „ 13 „ „ 1 „ 4 „ „ Hatvan „ 10 „ 30 „ „ 1 „ 42 „ noptea. S.-Traján, sosescu „ 13 „ 24 „ d. amédi 5 „ demin.	S.-Traján-Pest'a. S.-Traján pléca la 2 ore 50 min. d. amédi. 10 ore 10 min. sér'a. Hatvan „ 4 „ 59 „ „ 2 „ 11 „ noptea. Gödöllő „ 6 „ 3 „ „ 4 „ 20 „ „ Steinbruch „ 7 „ 7 „ „ 6 „ 28 „ demin. Pest'a sosescu „ 7 „ 14 „ „ 6 „ 38 „ „		
Calea fer. de Sudu (amedia-di).			
Bud'a-Triestu Triestu-Kanizsa. *) Bud'a pléca la 6 ore 35 min. demin. 6 ore 20 min. sér'a. Alba-Regia „ 8 „ 50 „ „ 6 „ 5 „ „ Canisia „ 1 „ 50 „ d. amédi 5 „ 6 „ demin. Pragerhof „ 9 „ 27 „ sér'a. *) (in legatur. cu trasu-Steinbrück „ 12 „ 1 „ noptea. r'a ce merge catra Triestu sosescu „ 8 „ 14 „ demin. (Vien'a.	Triestu-Bud'a. Kanizsa-Bud'a. *) Triestu pléca la 6 ore 45 min. sér'a *) (in legatur. cu tra-Steinbrück „ 3 „ 45 „ noptea. sura ce merge catra Pragerhof „ 9 „ 30 „ demin. (Vien'a. Causia „ 1 „ 22 „ d. amédi la 9 ore — m. sér'a. Alba-Regia „ 5 „ 55 „ sér'a. „ 5 „ 45 „ demin. Bud'a „ 7 „ 58 „ „ 8 „ 12 „ „		
Bud'a-Albaregale-Vien'a. Bud'a pléca la 6 ore 35 min. demin. Alba-Regia, sosescu „ 8 „ 39 „ „ „ „ „ „ Szönyu-nou „ 10 „ — „ „ „ „ „ „ Vien'a, sosescu „ 8 „ 2 „ sér'a.	Vien'a-Albaregale-Bud'a. Vien'a pléca la 7 ore 42 min. demin. Szönyu-nou „ 2 „ 10 „ d. amédia-di. Alba-Regia, sosescu „ 5 „ 38 „ „ „ „ „ „ Bud'a pléca „ 5 „ 55 „ „ „ „ „ „ Bud'a sosescu „ 7 „ 58 „ sér'a.		

Calea fer. spre Tis'a.	
Vien'a-Pest'a-Casiu V'a. Vien'a pléca la 8 ore — min. sér'a 7 ore 45 min. demin. Pest'a „ 6 „ 30 „ demin. 5 „ 19 „ sér'a. Czegléd „ 9 „ 39 „ „ 6 „ 4 „ „ Szolnok-pléca „ 10 „ 57 „ „ 6 „ 17 „ „ Püspök-Ladány „ 1 „ 33 „ damédi. 1 „ 3 „ „ Dobritien „ 3 „ 5 „ „ 3 „ 48 „ dem. Nyiregyháza „ 4 „ 33 „ „ 6 „ 24 „ „ Tocaiu pleca „ 5 „ 31 „ sér'a 8 „ 9 „ demin. Miscoltiú „ 7 „ 24 „ „ 10 „ 46 „ „ Casiovi'a sosescu „ 9 „ 56 „ „ 1 „ 51 „ noptea.	Vien'a Pest'a-Aradu. Vien'a pléca la 8 ore — min. sér'a. Pest'a „ 6 „ 31 „ demin. Tiegledu „ 9 „ 24 „ „ „ „ „ „ Solnocu „ 10 „ 16 „ „ „ „ „ „ Mező-Tur „ 11 „ 29 „ dp. amédia-di Ciab'a „ 1 „ 9 „ „ „ „ „ „ Aradu sosescu „ 2 „ 52 „ „ „ „ „ „
Vien'a Pest'a-Oradea-Mare. Vien'a pléca la 8 ore — minute sér'a. Pest'a „ 6 „ 30 „ dem. Tiegledu „ 9 „ 39 „ „ „ „ „ „ Püspök-Ladány „ 2 „ 7 „ dp. amédi. Berettyó-Ujfalu „ 3 „ 16 „ „ „ „ „ „ Oradea-Mare, sosescu „ 4 „ 31 „ „ „ „ „ „	Casiovi'a-Pest'a-Vie'a. Casiovi'a pléca la 5 ore 21 min. demin. la 12 ore 1 min. mdi. Miscoltiú „ 7 „ 55 „ „ „ 3 „ 20 „ d. mdi. Tocai „ 9 „ 37 „ „ „ 5 „ 50 „ sér'a. Nyiregyháza „ 10 „ 39 „ „ „ 7 „ 33 „ „ Dobritien „ 12 „ 19 „ mdi. „ 10 „ 26 „ noptea. P. Ladány „ 1 „ 57 „ dp. mdi. „ 12 „ 39 „ demin. Solnocu „ 4 „ 39 „ „ „ 4 „ 39 „ demin. Tiegledu sosescu „ 5 „ 46 „ sér'a „ 5 „ 55 „ „ Pest'a „ 8 „ 40 „ „ „ 8 „ 56 „ „ Vien'a „ 6 „ 14 „ demin. „ „ 39 „ sér'a.
Aradu-Pest'a-Viena. Aradu pléca la 12 ore 26 min. ant. de amdi. Ciab'a „ 2 „ 7 „ dp. amédia-di. Mező-Tur „ 3 „ 43 „ „ „ „ „ „ Solnocu „ 5 „ — „ „ „ „ „ „ Tiegledu sosescu „ 5 „ 48 „ „ „ „ „ „ Pest'a „ 8 „ 40 „ „ „ „ „ „ Vien'a „ 6 „ 3 „ demin. „ „ „ „ „	Oradea-Mare-Pest'a-Vien'a. Oradea-Mare pléca la 10 ore 20 min. ant. mdi. Berettyó-Ujfalu „ 11 „ 44 „ „ „ „ „ „ P. Ladány sosescu „ 1 „ 55 „ dp. mdi. Tiegledu „ 5 „ 33 „ sér'a. Pest'a „ 8 „ 49 „ „ „ „ „ „ Vien'a „ 6 „ 14 „ demin. „ „ „ „ „
Mohaciu-Barciu. Mohaciu pléca la 7 ore 55 min. 12 ore — min. la mdi. Vilani „ 8 „ 50 „ „ 5 „ — „ dp. mdi. Üszög „ 4 „ 55 „ „ 10 „ 3 „ ant. mdi. Cinci-Beserice) sosescu la 5 „ 8 „ demin 10 „ 10 „ ant. mdi. (Fünfkirchen) „ 2 „ 58 „ dp. mdi. 7 „ 23 „ pléca. Szigetvár „ 7 „ 15 „ „ 1 „ 15 „ dp. mdi. Barciu, so esce „ 8 „ 27 „ „ 2 „ 27 „ „	Barciu-Mohaciu. Barciu pléca la 1 ora 25 min. la mdi. 6 ore 30 min. dp. mdi. Szigetvár „ 2 „ 52 „ dp. mdi. 7 „ 17 „ sér'a Cinci Beserice, sosescu 4 „ 12 „ „ 9 „ 7 „ „ „ pléca la 7 „ 10 „ „ demin. 10 „ 42 „ ant. mdi.

Cinci-Beserice pléca la 5 ore 30 m. dp. mdi. 9 o. 47 m. sér'a. Üszög „ „ 7 „ 40 „ „ demin. 11 „ 15 „ ant. mdi. Vilani „ „ 8 „ 52 „ „ „ 12 „ 27 „ la mdi. Mohaciu sosescu „ „ 9 „ 46 „ „ ant. mdi. 1 „ 21 „ „ „ „ „ sér'a	Prim'a Cale ferate transilvana. Aradu-Alb'a-Iuli'a (Belgradu.) Aradu pléca la 6 ore 12 min. demin. Radna „ 7 „ 24 „ „ „ „ „ „ Soborsinu „ 9 „ 7 „ ant. mdi. Ili'a „ 10 „ 27 „ „ „ „ „ „ Dev'a „ 11 „ 16 „ „ „ „ „ „ Orestia „ 11 „ 21 „ la mdi. Vintiu-inf. „ 1 „ 25 „ dp. mdi. Alba-Iuli'a, sosescu „ 1 „ 45 „ „ „ „ „ „	Alb'a-Iuli'a-Aradu. Alb'a-Iuli'a pléca la 4 ore 41 min. demin. Vintiu-inf. „ 5 „ 15 „ „ „ „ „ „ Orestia „ 6 „ 7 „ „ „ „ „ „ Dev'a „ 7 „ 7 „ „ „ „ „ „ Ili'a „ 7 „ 53 „ „ „ „ „ „ Soborsinu „ 9 „ 12 „ ant. mdi. Radna „ 10 „ 47 „ „ „ „ „ „ Aradu sosescu la 11 „ 50 „ „ „ „ „ „	Trasurile cu persone se impreuna la Aradu cu calea fer. de Tis in ambe directiunile.	Navigatiunea (Plutirea) cu vaporele societati Danubiane imp. reg. priv. Vaporele a caletorii pléca: Vien'a-Pest'a: in tote dílele la 6 1/2 ore demineta. Jaurinu-Pest'a: in tote dílele la 12 ore inainte de amédi. Pest'a-Esegu: luni-a, marti-a, mercuri-a, vineri-a si sambet'a la 7 o. dem. Pest'a-Semliu-Belgradu: luni-a, mercuri-a si sambet'a la 7 ore demin. Pest'a-Orsiov'a si Romania: mercuri-a la 7 demin. Esegu-Belgradu: marti-a, joi-a si sambet'a la 5 1/2 ore demin. Esegu-Orsiov'a i Romania: joi-a la 5 1/2 ore demin. Semliu-Belgradu-Orsiov'a si Romania: joi séra si domineca deman. Baziasiu-Orsiov'a si Romania: vineri-a si domineca inainte de am. Orsiov'a-Romania: sambet'a si luni-a inainte de am. Jaurinu-Vien'a: in tote dílele la 8 ore sér'a. Pest'a-Vien'a: in tote dílele la 6 ore sér'a. Esegu-Pest'a: luni-a, mercuri-a, joi-a, vineri-a si sambet'a la 5 1/2 o. dem. Belgradu-Semliu-Pest'a: marti-a, joi-a si domineca la 8 ore demin. Baziasiu-Belgradu-Semliu: marti-a demin. si sambet'a dup am. Baziasiu-Belgradu-Semliu si Pest'a: sambet'a dup am. Orsiov'a-Belgradu-Semliu: luni la amédi sambeta demin. Orsiov'a-Belgradu-Semliu-Pest'a: sambet'a demin. Galatiu-Orsiov'a-Belgradu-Semliu: marti-a si joi-a demin. Galatiu-Orsiov'a-Belgradu-Semliu-Pest'a: marti-a demin. Sisecu-Semliu: marti-a demin. Semliu-Sisecu: vineri-a demin. Segedinu-Semliu: mercuri-a si sambet'a demin. Semliu-Segedinu: domineca si joi-a la mdi.	Vaporele acelerate pléca: Pest'a-Galatiu: luni-a la 7 ore demin. Baziasiu-Galatiu: marti-a si sambet'a la 9 ore demin. Galatiu-Pest'a: vineri-a la 4 ore dupa am. Galatiu-Baziasiu: marti-a si vineri-a la 4 ore dp. am.	Navigatiunea pre Tis'a superiora. Vaporele cu caletorii pléca: Tocaiu-Ciapu: luni-a si joi-a inainte de am. dpa sos. tronului pestanu. Tocaiu-Namen: joi-a inrain. de am. dpa sosirea tren. pest. cam la 8 o. Namen-Tocaiu: sambet'a in diori. Ciapu-Tocaiu: marti-a si sambet'a la 7 ore demin.
---	--	---	--	--	---	--